

FILMSKAPANDE MED ENSAMKOMMANDE UNGA - PILOTPROJEKT

Under hösten 2014 fanns en efterfrågan och en vilja att starta filmverksamhet i Grums, riktad till ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Initiativet kom ifrån Kaveh Ghadakchian, en filmare som arbetar på ett HVB-hem (Hem för vård och boende) i Grums. Region Värmlands Kulturcentrum träffade ABF Värmland, vilka tillsammans med en förening driver Kulturskolan i Grums, och dåvarande Kulturchef i Grums, som var positiva till initiativet och såg samarbetsmöjligheter.

Under våren 2015 kopplades filmaren Mustafa Hashimi in i arbetet. Han kom till Sverige ifrån Afghanistan 2013 där han arbetat med bland annat mänskliga rättigheter för ungdomar. Tillsammans arbetade Stefan Barkman och Mustafa fram en form för att genomföra ett pilotprojekt i just Grums, då både enhetschef för HVB-verksamheten, Marcus Wihk, och kulturchefen i Grums, Martin Karlsson, var intresserade av att delta i pilotprojektet.

Under hösten 2015 genomfördes ett pilotprojekt med syfte att hitta metoder och modeller för att inkludera

nyanlända ungdomar i det svenska samhället genom filmskapandet. Region Värmland var projektägare och HVB-enheten och Kulturskolan i Grums var medverkande parter. Ungdomar boende på tre HVB-hem; Hotellgatan, Järpegatan och Hantverkargatan, fick möjlighet att medverka i filmskapande workshops på lördagar i Kulturskolans lokaler tillsammans med filmpedagogen Mustafa Hashimi.

De träffades tio gånger, av de cirka 20 ungdomar som deltog var fem aktiva under hela processen och de övriga deltog vid ett eller några tillfällen. Tillsammans gjorde de filmer och animationer av olika slag.

ERFARENHETER**Språk**

De flesta av deltagare kunde inte svenska och för att kommunicera försökte vi att arbeta visuellt så mycket som möjligt - vi tittade på filmer och använde kroppsspråk. Vi

ville inte använda tolkar i pilotprojektet, men vi vet nu att det hade underlättat vissa situationer, t ex när många av deltagarna pratar olika språk. I vissa fall var deltagarna tolkar åt varandra eftersom de kunde olika mycket svenska, men pratade samma modersmål.

Plats

Eftersom HVB-verksamheten ville få ut ungdomarna i samhället och Kulturskolan var intresserad av att stå med lokal, så valde vi att vara på just Kulturskolan. De hade en stor, ljus undervisningssal med projektor och ljudutrustning. I efterhand kan vi se att det hade varit bra att ha besökt HVB-verksamheten i förväg, detta för att bekanta oss med ungdomarna och personalen för att förankra med dem vad vi skulle göra tillsammans.

Det är ett stort steg att våga sig iväg till en okänd plats och särskilt om kompiserna inte vill följa med, men efter några veckor ville ungdomarna själva vara på Kulturskolan eftersom de kändes mer på allvar att gå till en särskild plats och göra film än att vara "hemma".

Tid

Ungdomarna hade skola på dagarna och var trötta på eftermiddagarna, vilket gjorde att vi bestämde oss för att arbeta på helgerna. Vi fick tillgång till Kulturskolans lokaler och vi ville i början arbeta långa pass (mellan kl. 09.00-16.00) för att hinna med hela processer och workshops, men flera gånger kom inte deltagarna förrän kl. 11.00. Efter några gånger kom HVB-verksamheten ut med lunch vilket underlättade arbetet och vi kunde ta lunchrast och fylla på med energi.

Kontinuitet

Vi träffades på lördagarna, dessa dagar var deltagarna motiverade, aktiva och såg fram emot träffarna, men mellan träffarna var de inte produktiva. De klarade inte att göra sina hemuppgifter från en träff till nästa. Delvis eftersom de var upptagna med andra aktiviteter, men också eftersom de hade svårt att relatera till vad en filmskapande aktivitet egentligen innebär. För att förbättra förutsättningarna ville vi samarbeta med de vuxna som arbetar nära ungdomarna i vardagen, t ex lärare, fritidsledare eller HVB-personal, så att de kunde finnas som ett stöd för ungdomarna mellan träffarna.

Ålder

Vi har mött både yngre och äldre ungdomar och vi upplever det svårt att blanda dem eftersom de är i så olika skeden av livet. Vi upplever att de yngre känner sig på samma nivå med de i samma ålder, medan de gärna tystnar och blir lite underlägsna med äldre. Därför kan det vara bra att fundera över om det kräver att de delas in i åldersgrupper.

Förståelsenivån

De är snabba på att lära sig nya tekniker, men idéutveckling av filmer i en svensk kontext var svårare eftersom de inte har så mycket erfarenhet av Sverige. Samtliga ung-

domar hade utländsk bakgrund vilket bör undvikas om det går om ambitionen är att skapa integration.

Intresse

Svåraste av allt var att hitta bra sätt att inspirera. Fånga deras egna intressen och utgå därifrån. Det kan vara svårt att förstå vad de har för nytta av en filmskapande aktivitet. Klokt därför att fokusera mer på filmproduktion i framtiden.

FRAMGÅNGSFAKTORER

Förankring

För att lyckas med filmskapande aktivitet behövs förankring i kommunen på flera nivåer. Kommunens kultur och fritidsverksamhet måste vilja utveckla sin filmverksamhet. Föreningsliv, kulturskola, fritidsgårdar och biografer är viktiga aktörer som kan påverka framgången för filmskapande aktiviteter i stor utsträckning. För att få med ungdomar som bor på HVB-hem behövs vilja att delta hos ansvariga för HVB-verksamheten men och ifrån någon i personalen.

Engagemang

Minst en och gärna flera vuxna som arbetar nära ungdomarna tex fritidsledare bör vara engagerade i processen och vilja stötta ungdomarna att göra film tillsammans även mellan träffarna med oss. Dessa personer fungerar som kontaktpersoner så att alla vet vad som är nästa steg och hjälp kan fås om man kör fast.

Plats

En plats där filmskapande aktiviteter kan hållas är nödvändig. Det behöver inte vara samma plats alla gånger men det måste finnas med i planeringen. En filmverkstad på fritidsgården, en filmkurs på kulturskolan eller en filmstudio på biblioteket kan vara mål att uppnå.

Integration

Genom filmaktiviteter lär sig ungdomarna att berätta historier med rörliga bilder, det är ett användbart språk att erövra och uttrycka sig med. Träna på samarbete och lära känna andra genom att göra en filmproduktion tillsammans. Filmskapandeprocessen gynnas av att se saker från olika perspektiv och sen skapa något nytt tillsammans. Filmskapande stimulerar ungdomar till att bli aktiva i samhället, berätta sin historia eller undersöka något okänt.

REFLEKTION AV MUSTAFA HASHIMI

Going in to this project, we wanted to look at the perception of We and I.

Many of the people that arrive in this country may come from collectivism societies based on family and ethnic group relation. The idea of We can be a cause for, misun-

derstanding, misjudging and misbehaving within the Swedish society which is based on a more individual lifestyle.

The boundaries of individuality and collectivity is not clear to immigrants from these societies, only a few use the word I, or talk from the I-perspective. A person mostly uses the word We to describe him/herself. This however does not mean their contribution within a group is well qualified; they often are less equipped for teamwork and collaborations - something that means there is a contradiction between how their mindset is and the way they behave.

The attitudes, responsibilities, accountabilities are built on the idea of We. We is not just in the literature but it is also a social reference, a reference to the ethnic group, family or a tribal which the person belong to. Somehow it can be a defensive or social class reference. People act, react and define themselves by these social codes.

For us, one of the main goals of this project was to help these young teenagers, who arrive by themselves to a foreign country, to see, understand, respect and present themselves from an I point of view.

During the workshop process we found out, relevant recommendation for these young individuals, we need to find the answers to one basic question: Where is home?

Where is home?

People's attitudes are different in different circumstances, places and depending on whom they are with. In order to help these individuals to talk from an I point of view it needs to be clear to them where they are at. A new place with new social values and new culture.

A child will learn the basic personal and social behavior within the family and at the home environment. To be able to apply a plan for cultural integration we need to understand what the home means to us and what it means to those who come here. This is especially important when it comes to the teenagers that arrive alone with no extended family.

We need to address the questions of identity, belonging to behavior. What does it mean home to me? Where do I belong? Would I feel at home in new country? How can I have my place in the society? These are the questions, which we will try to answer in 2016.

DETTA HÄNDER 2016

Under året fortsätter Region Värmland utveckla metoder och modeller där kulturen skapar kontaktytor mellan ungdomar. Fokus ligger på att göra film tillsammans där olika bakgrund är en tillgång för berättandet och skapandeprocessen. Vi kommer att samarbeta med fyra kommuner som har för avsikt att långsiktigt införa film inom sin fritidsverksamhet.

Stefan Barkman, filmkonsulent
stefan.barkman@regionvarmland.se, 054-701 10 78

Mustafa Hashimi, filmpedagog
mustafa.hashimi@regionvarmland.se, 054-701 10 79